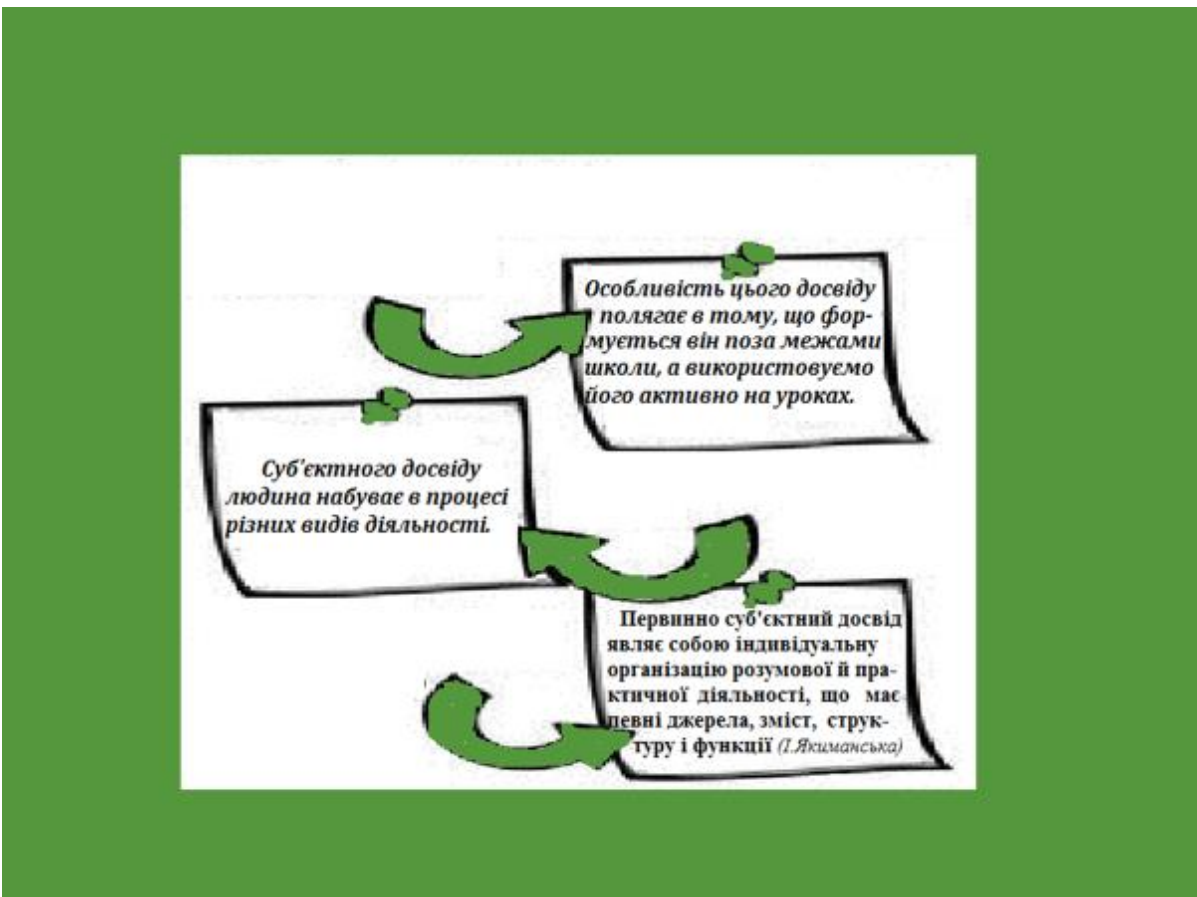
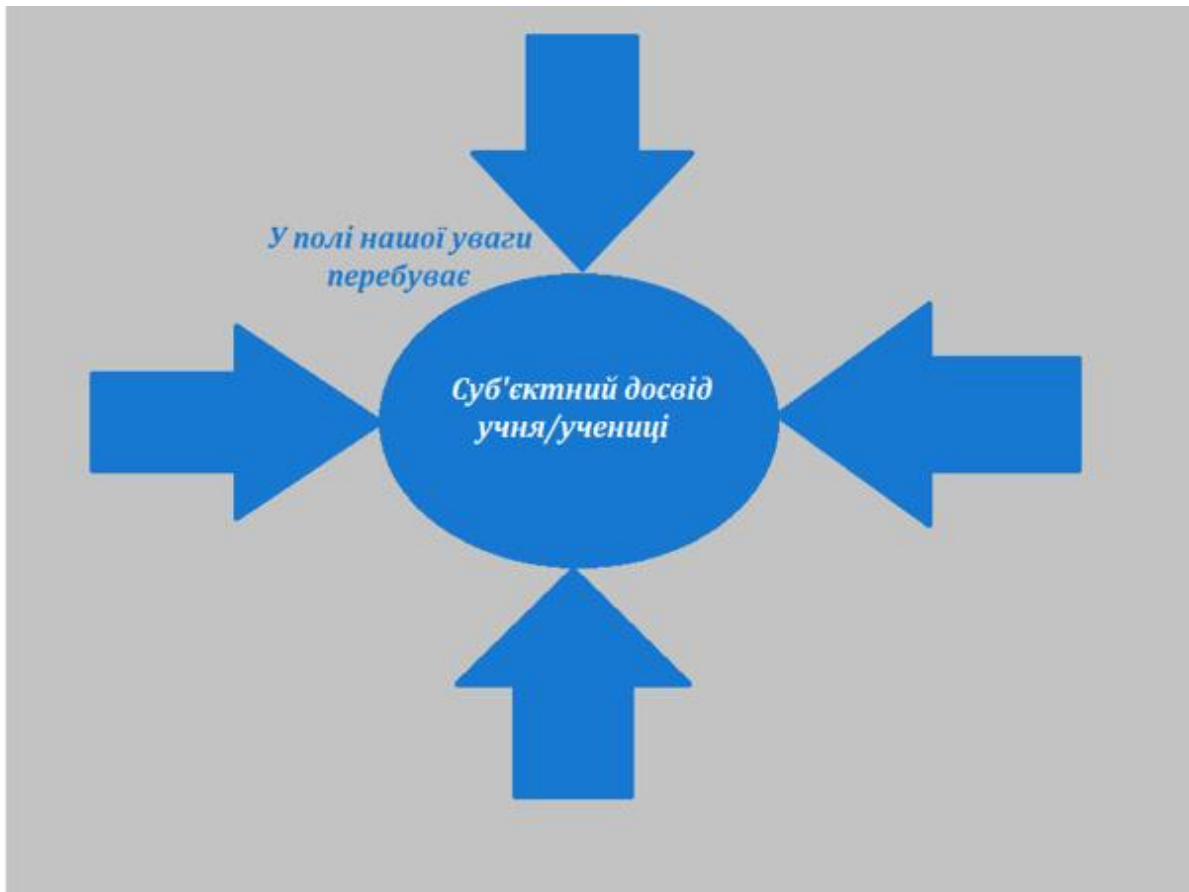

*Набуття суб'єктного досвіду
учнів у процесі навчання
української мови в ліцеї*

Голуб Ніна,
доктор пед. наук, професор,
Інститут педагогіки НАПН України
м. Київ, Україна

З упровадженням у школи України особистісно орієнтованого навчання активний професійний словник лінгводидактиків і вчителів збагатився новими для них термінами:

Системно працюємо над формуванням в учнів навичок розв'язувати різноманітні суспільно й особистісно важливі проблеми.

Проблему можна сформулювати у вигляді запитання:

Перед тобою поранена птиця.
Які твої дії?

Твоя баскетбольна команда програла.
Як ти відреагуєш? Чим для тебе є поразка?

Твоє прізвище в документі написали з помилкою. Що робити?

У твоїй присутності образили твого друга. Як бути?

Твої нові друзі говорять суржиком і використовують у мовленні нецензурну лайку. Ти уподібнишся до них?

Штучне моделювання ситуацій сприяє шаблонності, тому доцільніше мати добірку високохудожніх проблемних текстів, масив якого можна використати також із метою вивчення/закріплення/повторення певного мовного явища.

Самостійний і колективний пошук проблеми виводить освітній процес на особистісний рівень: кожен учень прагне виявити проблему, емоційно відреагувати, запропонувати способи розв'язання її.

Наявність досвіду значно пришвидшує роботу, а системна робота з використання його спонукає учнів мобілізувати пам'ять і виявляти активність. Саме активність, допитливість, ініціативність є важливими передумовами накопичення суб'єктного досвіду.

У проєкції на уроки української мови це означає:

багатий лексичний запас, поповнення активного словника, формування й розвиток власної мовної картини світу
(змістовний складник);

зіставлення/протиставлення, аналіз багатьох ситуацій, проблем і способів виходу з них чи розв'язання їх, ефективне використання мовного матеріалу
(процесуальний складник);

системне формування ставлень крізь призму цінностей і моральних суспільних настанов до себе, інших людей, до предметів, явищ, подій, учинків – усього, що оточує дитину
(емоційно-ціннісний складник);

урізноманітнення мовлення граматичними конструкціями і формами; засвоєння якомога більшої кількості мовленнєвих жанрів, за допомогою яких можна порозумітися, дійти згоди, заявити про себе, надати допомогу; демонструвати мовленнєві вчинки й зразки поведінки, що сприяє гармонізації міжособистісних стосунків
(комунікаційний складник).

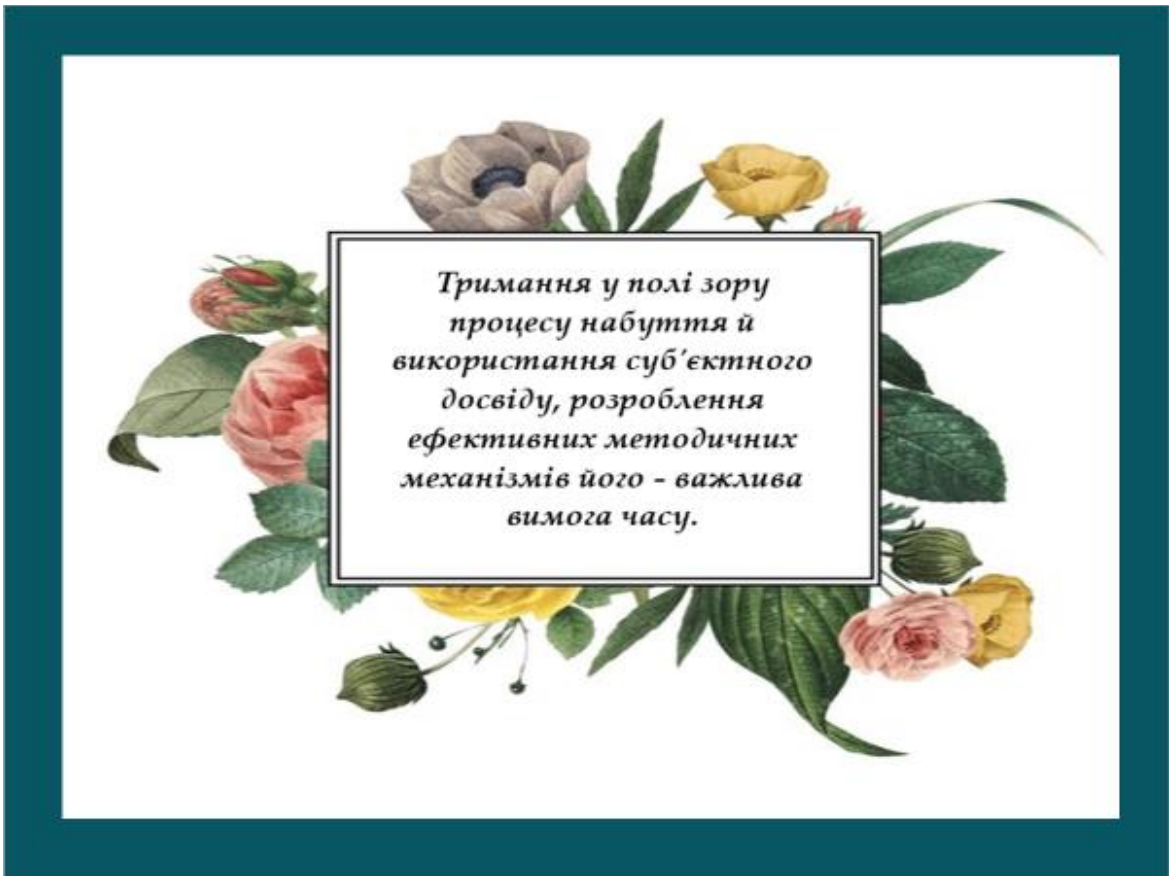

Несправедливо було б
говорити про суб'єктний
досвід лише як про
механізм розв'язання
проблем,

він є також основою
важливого компонента в
оновленій структурі
уроку (актуалізація
суб'єктного досвіду),

що посилює свідоме
сприйняття нового
матеріалу.

A decorative frame with a white background and a green border. The top and right sides of the frame are filled with green leaves. In the center, there is a brown, scroll-shaped frame containing text.

Перспективним видається
залучення суб'єктного досвіду до
процесу вимірювання
сформованості предметної й
ключових компетентностей.

A decorative frame with a white background and a green border. The top and right sides of the frame are filled with purple flowers and green leaves. In the bottom left corner, there is text.

Дякую за увагу!